

До реєстр. № 9467 від 14.01.2019
Кабінет Міністрів України

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань охорони здоров'я

01008, м. Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-95-16, тел./факс: 255-95-33

№ 04-15/03-398 (82576)

" 25 " листопада 2019 р.

Верховна Рада України

Комітет Верховної Ради України з питань охорони здоров'я на своєму засіданні розглянув проект Закону України про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018 - 2021 роки (реєстр. № 9467), поданий Кабінетом Міністрів України.

Як зазначається у пояснювальній записці до законопроекту, прийняття та реалізація Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз є підґрунтям для впровадження гарантованих державою заходів з профілактики, діагностики та лікування туберкульозу, у тому числі мультирезистентного, що дозволить досягти стабілізації рівня захворюваності, зниження рівня смертності та підвищення ефективності лікування хворих на чутливий туберкульоз, хіміорезистентний туберкульоз, ко-інфекцію (туберкульоз/ВІЛ-інфекція/СНІД).

Не зважаючи на успіхи, досягнуті у боротьбі з туберкульозом (далі – ТБ), проблема подолання туберкульозу в Україні не зменшує своєї гостроти, та є однією з найактуальніших проблем вітчизняної системи охорони здоров'я. За час епідемії ТБ в Україні (з 1995 року) країна втратила близько 150 тис. громадян. Щорічно в середньому у 30 тисяч українців реєструється ТБ, близько 6 тисяч - вмирають від нього, і стільки ж стають особами з інвалідністю внаслідок цієї інфекційної хвороби. Україна входить до десяти країн світу з найбільшим тягарем мультирезистентного/стійкого до ліків ТБ, розповсюдження серед населення якого ВООЗ визнає кризою в сфері громадського здоров'я.

Боротьба з туберкульозом є предметом міжнародних зобов'язань України в частині виконання положень Угоди про Асоціацію з Європейським Союзом та імплементації в Україні Цілей сталого розвитку ООН. Підтвердженням особливої уваги міжнародної спільноти до проблеми протидії туберкульозу стало проведення Генеральною Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй у 2018 році наради високого рівня, яка була присвячена виключно питанням туберкульозу, та включення питань щодо необхідності об'єднання зусиль на міжнародному та національних рівнях, спрямованих на запобігання та обмеження розповсюдження туберкульозу, до порядку денного засідань Комітету ПАРЄ з соціальних питань, охорони здоров'я та сталого розвитку.

На глобальному рівні з 2014 року розпочато новий етап протидії ТБ. Всесвітньою асамблеєю охорони здоров'я схвалено Глобальну стратегію «Покласти край ТБ» на період 2016-2035 роки, метою якої є ліквідація туберкульозу, його мультирезистентних та асоційованих форм. Головним завданням нової Глобальної

стратегії ВООЗ з протидії ТБ є звільнення світу від ТБ з досягненням нульового рівня захворюваності, смертності та страждань від цієї хвороби.

Для Європейського регіону ВООЗ відповідно до Глобальної стратегії протидії туберкульозу розроблено План дій щодо боротьби з ТБ на період 2016-2020 рр., яким планується у всіх державах-членах Європейського регіону ВООЗ до 2020 р. досягти наступних цілей: знизити захворюваність ТБ на 25%; знизити смертність від ТБ на 35%; забезпечити показник ефективного лікування хворих МР ТБ на рівні не нижче 75%.

Серед сучасних підходів до вирішення проблеми ТБ для всіх країн - членів ВООЗ визнано: пацієнто-орієнтовний підхід; лікування хворих на ТБ з акцентом на амбулаторному етапі; зміна механізму фінансування від фінансування ліжка до фінансування послуг; соціальна підтримка хворих на ТБ тощо.

Саме на реалізацію цих підходів спрямовано заходи Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018-2021 роки, Концепція якої була схвалена розпорядженням Уряду у 2017 році (*це вже третя загальнодержавна програма у сфері боротьби з туберкульозом: перша, затверджена на рівні закону, реалізувалася у період з 2007 по 2011 роки, друга – 2012 – 2016 роки*). Розроблення проекту цієї Програми є також складовою Стратегії забезпечення сталої відповіді на епідемії туберкульозу, в тому числі хіміорезистентного, та ВІЛ-інфекції/СНІДу на період до 2020 року, затвердженої Кабінетом Міністрів України (розпорядження № 248-р від 22.03. 2017 р.), яка ставить на меті забезпечити досягнення цільових орієнтирів Комплексного плану дій щодо боротьби з туберкульозом в Європейському регіоні ВООЗ на 2016-2020 роки.

Розв'язати існуючі проблеми у сфері протидії захворюванню на туберкульоз в Україні та забезпечити міжнародні зобов'язання у цій сфері пропонується шляхом виконання низки заходів, які дадуть змогу забезпечити стовідсотковий доступ до:

безперервної діагностики туберкульозу шляхом закупівлі витратних матеріалів, в тому числі для молекулярно-генетичних методів;

лікування всіх хворих на туберкульоз шляхом впровадження підходу, орієнтованого на пацієнта та соціально дезадаптовані верстви населення, впровадження короткострокових режимів лікування та нових препаратів відповідно до рекомендацій ВООЗ;

консультації та тестування на ВІЛ-інфекцію/СНІД;

раннього та контрольованого лікування антиретровірусними препаратами та профілактичного лікування ко-тримоксазолом для хворих на ко-інфекцію (туберкульоз/ ВІЛ-інфекція/СНІД), а також

тестування на медикаментозну чутливість до протитуберкульозних препаратів 100 відсотків хворих на легеневий туберкульоз.

Надання протитуберкульозної допомоги населенню в Україні здійснюватиметься шляхом подальшого розвитку системи амбулаторної допомоги хворим на туберкульоз, започаткованої в рамках реалізації минулої загальнодержавної програми у цій сфері, з дотриманням сучасних принципів інфекційного контролю, забезпечення соціального супроводу пацієнтів, залучення інститутів громадянського суспільства у сфері протидії туберкульозу тощо.

Загальний обсяг фінансування Програми складає 3 млрд 159 млн 915,3 тис грн, з них кошти державного бюджету - 2 млрд 374 млн 411,9 тис грн (75%) , кошти

Глобального фонду - 785 млн 503,4 тис грн (25%). Обсяги фінансового забезпечення реалізації Програми за рахунок коштів місцевих бюджетів передбачається шляхом затвердження видатків місцевих бюджетів на відповідний рік.

89% від прогнозного обсягу фінансування Програми за рахунок коштів державного бюджету (2 млрд 225 млн 412,7 тис грн) передбачено на забезпечення хворих протитуберкульозними препаратами. Крім того, протитуберкульозні препарати закуповуватимуться за рахунок коштів, передбачених в межах допомоги Глобального фонду (на 118 млн 515,9 тис грн, що становить 25% від загальної суми міжнародної допомоги).

Варто зазначити, що заходи Програми розраховані на чотири роки, у тому числі й на 2018 рік, що минув. При цьому, проект Програми було внесено Кабінетом Міністрів України на затвердження Верховної Ради України у січні 2019 року. Таким чином, у разі прийняття Програми, вона фактично триватиме три роки - з 2019 по 2021 рр. Щодо визначеного проектом Програми обсягу коштів державного бюджету на 2018 рік у сумі 587 млн 78,3 тис грн (18,6% загального обсягу фінансування Програми), то він відповідає розміру фактичних видатків державного бюджету минулого року на реалізацію заходів з подолання епідемії туберкульозу. Аналогічна ситуація й з коштами Глобального фонду, виділеними на боротьбу з туберкульозом у 2018 році (367 млн 893,7 тис грн або 11,6% загального обсягу фінансування Програми).

На це звертає увагу у своєму висновку до законопроекту й Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України, яке вважає за необхідне коригування терміну дії Програми та підтримує у цілому запропоновані у Програмі заходи протидії туберкульозу й за узагальнюючим висновком пропонує за результатами розгляду у першому читанні прийняти законопроект реєстр. № 9467 за основу (висновок від 28 січня 2019 року № 16/3-56/9467 (16924), що додається).

Враховуючи, що частиною першою статті 58 Конституції України закріплено положення щодо неприпустимості зворотної дії в часі законів та інших нормативно-правових актів (крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують юридичну відповідальність особи), що є загально визнаним принципом права, Комітет пропонує у назві та у тексті проекту Закону слова «на 2018-2021 роки» замінити словами «до 2021 року» та внести відповідні зміни до тексту Програми і додатків до неї, вилучивши положення, що стосуються завдань та заходів і їх фінансування на 2018 рік.

Проект Програми підтримується Національним інститутом фтизіатрії і пульмонології ім. Ф.Г.Яновського Національної академії медичних наук України.

Комітет з питань бюджету у своєму висновку зазначає, що законопроект реєстр. № 9467 матиме вплив на показники бюджету (реалізацію положень законопроекту належить здійснювати за рахунок та в межах щорічно визначених у державному бюджеті бюджетних призначень на здійснення завдань, передбачених Програмою), та посилаючись на експертний висновок Міністерства фінансів України, яким загалом підтримується запропонована законодавча ініціатива, вказує, що у 2019 році обсяг фінансування забезпечення Програми запропоновано визначити в обсязі 837,9 млн грн, у тому числі за рахунок державного бюджету у сумі 604,5 млн гривень. Такий обсяг видатків вже передбачений у державному бюджеті України на 2019 рік відповідним головним розпорядникам бюджетних коштів, а саме: МОЗу - 552,4 млн грн, НАМН України - 22,6 млн грн, Мін'юсту -

28,8 млн грн, Міноборони - 0,7 млн грн. Водночас зазначається, що з огляду на те, що 2018 рік вже минув, положення законопроекту в частині реалізації Програми у 2018 році потребують уточнення.

Комітети з питань запобігання і протидії корупції, з питань європейської інтеграції та з питань Регламенту та організації роботи Верховної Ради України у визначені частиною третьою статті 93 Регламенту Верховної Ради України терміни своїх висновків не надали.

З огляду на викладене, Комітет ухвалив рішення (протокол №106) рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України про затвердження Загальнодержавної цільової соціальної програми протидії захворюванню на туберкульоз на 2018-2021 роки (реєстр. № 9467), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами розгляду у першому читанні, з урахуванням висловлених зауважень, направити на доопрацювання суб'єкту законодавчої ініціативи.

Проект відповідної постанови Верховної Ради України додається.

Співдоповідачем із зазначеного питання при розгляді його на пленарному засіданні Верховної Ради України пропонується визначити - Голову Комітету, народного депутата України Богомолець Ольгу Вадимівну.

Додатки: на арк.

Голова Комітету

О.В.Богомолець